

Тема

Особливості вирощування ранньої картоплі

План заняття

1. Підготовка бульб до посадки
2. Висадка бульб.
3. Догляд за насадженнями ранньої картоплі
4. Збирання бульб картоплі

Джерела інформації : <https://agrosience.com.ua/plant/zbyrannya-kartopli>

В умовах західного Лісостепу України через 60-75 днів після садіння можна мати врожай бульб ранньої картоплі в межах 140-150 кг з 0,01 га.

Для ранньої картоплі найпридатнішими є легкі піщані та супіщані, а також суглинкові ґрунти. Проте вони повинні бути досить родючими і не перезволоженими. Слід враховувати ту особливість, що, крім загальної значної потреби картоплі в поживних речовинах, ранні сорти починають їх інтенсивно використовувати значно раніше. Через півтора місяця після садіння рослини ранньої картоплі починають цвісти. На цей час бадилля досягає найбільшої маси, починається посилене бульбоутворення. Тому важливо дати рослинам легкодоступні елементи живлення якомога раніше.

Підготовка бульб до посадки.

Бульби перед садінням пророщують. У завчасно пророщених бульб прискорюються фази розвитку (з'явлення сходів, настання бутонізації та цвітіння). Крім того, створюються оптимальні умови для формування листової поверхні, що, в свою чергу, спричинюється до прискореного нагромадження врожаю, формування його товарного вигляду, збільшення в бульбах вітаміну С.

При пророщуванні бульб на світлі під їх шкіркою нагромаджуються отруйні речовини, які негативно діють на мікроорганізми. Як наслідок така картопля менше уражується хворобами після висаджування.

Способи пророщування бульб.

Найпоширенішим способом пророщування бульб є **світловий**. Він відносно простий і практично доступний кожному, хто хоче мати ранню продукцію молоді картоплі. Для цього потрібні світло, тепло і повітря. При цьому слід мати на 50-60 кг насінних бульб 1 м² площі. Оптимальна температура для пророщування — 12-15°C (допускається коливання від 8 до 18°C).

Садивний матеріал для пророщування в приміщенні розкладають на підлозі у 2-3 шари (товщиною в одну бульбу кожен) або в ящиках з решітчастим дном (довжина 50-60 см, ширина 40-50 і висота 12-15 см). Термін такого

пророщування ранніх сортів 30-40, середньостиглих 45-50 днів. Необхідно передбачити, щоб на бульби рівномірно падало розсіяне світло, яке стримує ростові процеси і сприяє формуванню коротких і товстих паростків. Для рівномірності освітлення, насіння періодично переміщують з нижніх шарів у верхні та навпаки. Цю роботу слід виконувати обережно, щоб не обламати паростків. Важливою умовою пророщування є відповідна вологість повітря у приміщеннях (85-90%). Зниження її призводить до зайвої втрати бульбами вологи, підвищення активності і поширення грибних та бактеріальних хвороб.

Бульби також пророщують у *вологодому середовищі*. Для цього використовують торф, перегній, тирсу. Їх вологість слід підтримувати на рівні 75-80%.

Температурний режим такий же, як при світловому пророщуванні - 12-15°C. Прискорений розвиток рослин при цьому способі пророщування пояснюється тим, що в бульбах створюється коренева система. Завдяки цьому рослини швидше переходять на самостійне живлення, у коренях створюються специфічні сполуки, які необхідні для росту й розвитку стебел і листя. Крім того, коріння відіграє значну роль у мобілізації та використанні фосфору бульб і переміщення його в стебла.

На дно тари насипають прогрітий до 12°C розпушений матеріал шаром 2-3 см. Потім кладуть бульби верхівковою частиною вгору та засипають тим же матеріалом так, щоб шар над бульбами не перевищував 2-3 см. Поверх першого шару в такому ж порядку кладуть другий і так до того часу, поки тара не буде заповнена. Термін пророщування у вологодому середовищі - 15-20 днів. При цьому способі важливо простежити, щоб корінці й паростки не переросли. Їх довжина не повинна бути більшою від діаметра бульби. Слід мати на увазі, що перерослі паростки й корінці ламаються при вибиранні бульб для садіння.

При *комбінованому способі* бульби спочатку пророщують на світлі до утворення міцних зелених паростків, а потім - у торфо-крошці, перегної чи торфоперегної. Термін вологого пророщування в даному випадку скорочується до 7-10 днів.

Найпростішими способами передсадивної підготовки бульб є *прогрівання* в приміщенні (найчастіше в тарі) як без освітлення, так і з його застосуванням. В останньому випадку бульби переважно пров'ялюють. Для цього протягом 5-15 днів їх витримують тонким шаром у приміщенні чи навіть на відкритому повітрі за температури 12-15 °C.

Висадка бульб.

Висаджувати ранню картоплю найкраще одночасно з сівбою ранніх зернових. Поява вчасних і дружніх сходів обумовлюється вирівняністю садивного матеріалу і глибиною його загортання. Вона повинна бути в межах 5-7 см. Значну увагу слід приділити **густоті садіння**. Адже загущене садіння, особливо ранньої картоплі, відіграє важливу роль: раніше починається бульбоутворення, бульби раніше дозрівають, у них підвищується вміст крохмалю. Цілком закономірно, що при загущеному садінні дещо знижується

врожай у розрахунку на один кущ, однак збір бульб і запаси крохмалю на одиниці площі збільшується. Для західного регіону України оптимальною густотою ранньої картоплі є 550-600 кущів на 0,01 га. Садити найкраще **за схемою** 70 x 20-25 або 60 x 25-30 см. Великі бульби висаджують дещо рідше ніж дрібні.

Догляд за насадженнями ранньої картоплі такий самий, як і пізньої. Проте, враховуючи, що при ранній вигонці коротший вегетаційний період, слід своєчасно і якісно прополювати і підгортати рослини. Це має вирішальне значення для формування високого та якісного врожаю.

Збирати ранню картоплю починають ще до її визрівання, оскільки чим раніше реалізують продукцію, тим більший попит вона має.

Товарними картоплинами вважають ті, величина яких за найбільшим діаметром становить не менше 3 см і маса - 30 г.

Скошувати бадилля на ранній картоплі перед копанням основної продукції можна не раніше, як за один день. Адже недозрілі бульби збирають в той час, коли врожай щоденно інтенсивно наростає. Тому щодня викопують стільки картоплі, скільки можна реалізувати впродовж 1-2 днів після збирання.

Для ранньої вигонки рекомендують такі **сорта картоплі**: Кобза, Посвіт, Зов, Краса, Божедар, Бородянська рожева, Рівера, Адретта та ін.

Щоб одержати урожай ранньої картоплі 10-20 червня, необхідно покласти на пророщування бульби ранніх сортів в середині березня.

Ранню картоплю збирають до настання фізіологічної стиглості бульб.

Ранні сорти на насіння збирають у серпні, середньостиглі - в кінці серпня - до 15-20 вересня, пізньостиглі - до 1 жовтня. При зниженні середньодобової температури понад 7°C, різко збільшується пошкоджуваність бульб при збиранні.

За 10-15 днів до збирання картоплі скошують бадилля. Ґрунт швидше просихає, бульби менше уражуються хворобами.

При збиранні картоплі застосовують **пряме комбайнування**, комбінований, роздільний способи. При комбайновому збиранні застосовують потоковий (зразу на сортувальний пункт КСП-15Б) або потоково-перевалочний способи (бульби зберігають в тимчасових кагатах під соломою 2-3 тижні, а потім сортують і засипають на зберігання).

Комбінований спосіб: збирають копачем-валкоутворювачем УКВ-2 картоплю з двох рядків і укладають валок в 2 рядки наступні. Залишені рядки з бульбами викопують комбайном ККУ-2 "Дружба", Е-665.

Роздільний спосіб застосовують при високій вологості ґрунту. Валки укладають не в міжряддя суміжних незібраних рядків, а на попередньо викопані бульби. Таким чином комбайн ККУ-2 підбирає викопану картоплю з двох, чотирьох або шести рядків.

